

MAKİNE SEKTÖRÜ RAPORU

2025

KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Makine sektörü; Türkiye ihracatının lokomotifi, üretim altyapısının belkemiği ve Kütahya'nın sanayi dönüşümünde kritik bir itici güçtür.

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu rapor, Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası (KUTSO) tarafından, Kütahya ilinin sanayi ekosisteminde giderek daha stratejik bir konuma yükselen makine sektörünün 2025 yılı görünümünü ve Türkiye genelindeki sektörel dinamiklerini kapsamlı biçimde ele almak amacıyla hazırlanmıştır. Küresel makine pazarındaki gelişmeler, Türkiye'nin sektördeki rekabetçi konumu, ihracat verileri ve Kütahya'nın bu denklemdeki yeri raporun temel eksenlerini oluşturmaktadır.

Makine İhracatı (2025)	Kg Başına Birim Fiyat	Makineler+Elektrik İhr.	Türkiye Toplam İhracat
28,7 Mn \$	8,1 \$/kg	43,7 Mn \$	273,4 Mn \$

2025 yılında Türkiye makine ihracatı, bir önceki yıla kıyasla yüzde 1,9 artışla 28,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Her ne kadar miktar bazında yüzde 6,3 gerileme yaşansa da kilogram başına ortalama ihracat birim fiyatının 8,1 dolara yükselmesi, sektörün katma değerli üretim yolundaki ilerleyişini açıkça ortaya koymaktadır. Bu birim fiyat, makine sektörü ihracat tarihinin en yüksek değeri olma özelliğini taşımaktadır.

Kütahya, sektörel ölçeği bakımından İstanbul, Bursa, Kocaeli, Konya ve Gaziantep gibi önde gelen makine üretim merkezlerinin gerisinde yer alsa da Kütahya 30 Ağustos OSB bünyesindeki Tasarım Teknokent, Dumlupınar Üniversitesi'nin Makine Mühendisliği altyapısı ve ildeki çeşitli metal-makine imalat KOBİ'leri ile potansiyelini geliştirmeye devam etmektedir.

2. KÜRESEL MAKİNE SEKTÖRÜ

2.1 Küresel Makine Piyasasının Genel Görünümü

Makine sektörü, üretim ekonomilerinin temel taşı konumundadır. Otomotivden tekstile, gıdadan savunmaya kadar tüm sanayi kollarının yatırım kapasitesini doğrudan etkileyen bu sektör, üretim zincirlerinin en kritik halkasını oluşturmaktadır. Küresel düzeyde makine imalat sanayii; Japonya, Almanya, ABD, İtalya ve İsveç'in liderliğinde, OECD ülkelerinde yoğunlaşmaktadır. Dünya ticaretindeki payı sürekli büyüyen makine sektörü, gelişmiş ülkeler için önceliklendirilen stratejik sanayi alanlarından birini oluşturmaktadır.

2025 yılında küresel makine pazarı, jeopolitik gerilimler ve faiz ortamından kaynaklanan yatırım erteleme eğiliminden olumsuz etkilenmeyi sürdürmüştür. Öte yandan Çin'in küresel makine ihracatındaki payı hızla artmakta; pek çok ülke tedarik zinciri çeşitlendirmesi için Türkiye gibi "nearshoring" ülkelerine yönelmektedir. Bu eğilim, Türkiye'nin Avrupa sanayisi için alternatif üretim üssü konumunu güçlendirmektedir.

Küresel ölçekte firmalar, 2025 yılında yeni makine yatırımlarını erteleyerek mevcut ekipmanlarını modernize etme yolunu tercih etmiştir. Bu eğilim, satış sonrası servis, bakım, entegrasyon ve modernizasyon hizmetlerini rekabette belirleyici unsurlar haline getirmiş; makine sektörünü giderek önemli bir hizmet ihracatçısı kimliğine büründürmüştür. Kaynak: MAİB / Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği, 2025.

2.2 Türkiye'nin Küresel Rekabetteki Yeri

Türkiye, Avrupa'nın 6. büyük makine imalatçısı ve Avrupa makine ithalatında 9. sırada yer alan önemli bir oyuncudur. Avrupa Birliği ile sürdürülen Gümrük Birliği ilişkisi, Türk makine ihracatçılarına rekabetçi bir erişim avantajı sunmaktadır. Son on yılda ortalama yüzde 23 büyüme oranıyla ihracat hacmini 1,7 milyar dolardan 28 milyar dolar seviyesine taşıyan Türk makine sektörü, ihracat artış hızında öne çıkan sektörler arasında yer almaktadır.

3. TÜRKİYE MAKİNE SEKTÖRÜ

3.1 Sektörün Genel Yapısı ve Ekonomideki Yeri

Türkiye'de makine imalat sektörü; 17 binin üzerinde kayıtlı girişim, yaklaşık 300 bin kişilik doğrudan istihdam ve yaklaşık 47 milyar dolarlık sektör büyüklüğüyle imalat sanayiinin en kapsamlı kolu konumundadır. Sektörün imalat sanayii katma değeri içindeki payı 2022 yılında yüzde 8,59'a ulaşmış olup sektör katma değeri aynı yıl 195,13 milyar TL'ye çıkmıştır. Makine imalatı ağırlıklı olarak İstanbul, Ankara, İzmir, Konya, Kocaeli ve Bursa'da gerçekleşmekte; bu iller toplam üretimin büyük bölümünü oluşturmaktadır.

Gösterge	Değer
Türkiye Makine İhracatı (2025)	28,7 Milyar Dolar
Yıllık İhracat Değişimi (2025)	+%1,9
Kg Başına Ortalama Birim Fiyat (2025)	8,1 \$/kg (tarihi en yüksek)
Makine İthalatı (yıllıklandırılmış, Kasım 2025)	45,6 Milyar Dolar
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	%62,6
Makineler + Elektrikli Makineler İhracatı	43,7 Milyar Dolar (+%4)
Kayıtlı Makine Firması Sayısı	17.000+
Doğrudan İstihdam	~300.000 kişi

Kaynak: Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği (MAİB), Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM), Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Ocak 2026

3.2 İhracat Performansı — 2025 Yılı Detayı

MAİB verilerine göre 2025 yılında serbest bölgeler dahil toplam makine ihracatı yüzde 1,9 oranında artarak 28,7 milyar dolara ulaşmıştır. Tona bazındaki yüzde 6,3'lük gerilemeye karşın birim fiyatın tarihten en yüksek seviyeye çıkması, Türk makine ihracatındaki katma değer dönüşümünün somut bir göstergesidir. Aralık ayı itibarıyla aylık bazda ihracat yüzde 14 artarak 2,7 milyar dolara çıkmış; Almanya, ABD ve İtalya gibi gelişmiş pazarlarda aylık büyüme yüzde 30'u aşmıştır.

Alt Sektör / Öne Çıkan Kalem	2025 Performansı
------------------------------	------------------

Alt Sektör / Öne Çıkan Kalem	2025 Performansı
Tekstil Makineleri İhracatı	İlk kez 1 milyar doları aştı
Suriye Pazarı İhracatı	+%189 artış → 130,6 Milyon Dolar
Almanya Makine İhracatı	+%6,8 artış → 3,2 Milyar Dolar
ABD Makine İhracatı	+%9 artış → ~2 Milyar Dolar
Rusya Pazarı Kaybı (kısıtlama etkisi)	~700 Milyon Dolar olumsuz etki
Irak Pazarı Daralması	~70 Milyon Dolar olumsuz etki

Kaynak: MAİB Konsolide Verileri 2025; Makine Haber, Ocak 2026; blog.machinetotal.com

3.3 Hedef Pazarlar ve Coğrafi Dağılım

2025 yılında Türk makine ihracatının coğrafi dağılımı incelendiğinde, Almanya'nın hem genel ihracatta hem de makine sektöründe birinci sıradaki konumunu koruduğu görülmektedir. Almanya, Türkiye'nin yaklaşık 20 milyar dolarlık ihracat yaptığı en büyük tekil pazar olma özelliğini sürdürmektedir. Otomotiv ve makine tedarik zincirlerinin Almanya ile kurulan köklü ilişkiler üzerine inşa edilmesi, bu üstünlüğün temel dinamiği olarak öne çıkmaktadır.

Hedef Pazar	2025 Makine İhracatı	Değişim
Almanya	3,2 Milyar Dolar	+%6,8
ABD	~2 Milyar Dolar	+%9
Suriye	130,6 Milyon Dolar	+%189
İtalya	Aylık bazda %30+ büyüme	↑
Rusya	Kısıtlama etkisi	-700 Mn \$
Irak	Daralma	-70 Mn \$

Kaynak: MAİB, TİM, blog.machinetotal.com, Ocak 2026

3.4 Çin Bağımlılığı ve İthalat Yapısı

Türkiye'nin makine ithalatı 2025 yılında yüksek seyrini korumuştur. Kasım 2025 sonu itibarıyla yıllıklandırılmış makine ithalatı 45,6 milyar dolara ulaşırken; Çin'den yapılan makine ithalatının toplam makine ithalatı içindeki payı yüzde 27,8'e çıkarak 8,5 milyar dolara ulaşmıştır. Bu oran, teknolojik bağımlılık açısından stratejik bir risk unsuru olarak değerlendirilmektedir. Makine teçhizat yatırımlarının ilk 3 çeyrekte yüzde 6,2 artmasına karşın kapasite kullanım oranlarının yaklaşık 10 puan gerilemesi, ithalat baskısının somut yansıması olarak yorumlanmaktadır.

İthalat Kalemi	Değer (2025)
Toplam Makine İthalatı (yıllıklandırılmış)	45,6 Milyar Dolar
Çin'den İthalat Payı	%27,8 (8,5 Milyar Dolar)
Almanya'dan İthalat Payı	%7,9
AB Ülkelerinin Toplam Payı	%~30
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	%62,6

Kaynak: MAİB, Makine Haber; koycegizgumruk.com; Ocak 2026

4. KÜTAHYA'NIN MAKİNE SEKTÖRÜNDEKİ YERİ

4.1 Mevcut Sanayi Ekosistemi

Türkiye'nin makine imalat sanayii İstanbul, Bursa, Kocaeli, Ankara, İzmir, Konya ve Gaziantep gibi büyük sanayi merkezlerinde yoğunlaşmaktadır. Kütahya, bu önde gelen merkezlere kıyasla makine sektöründe daha kısıtlı bir üretim hacmine sahip olmakla birlikte; sahip olduğu OSB altyapısı, Dumlupınar Üniversitesi teknik kapasitesi ve metal-makine KOBİ ekosistemi üzerinden büyüme potansiyelini korumaktadır.

Kütahya'nın makine sektörüne katkı sunan başlıca unsurlar şunlardır:

- Kütahya 1. ve 2. OSB: Metal işleme, döküm, kaynak ve makine parçaları imalatı yapan KOBİ'lere ev sahipliği yapmaktadır.
- Kütahya 30 Ağustos OSB: Bölgedeki en yeni ve gelişmiş OSB altyapısına sahip olup cam, seramik ve makine yan sanayii firmalarını barındırmaktadır.
- Kütahya Tasarım Teknokent: 30 Ağustos OSB bünyesinde faaliyet gösteren Teknokent, makine mühendisliği ve yazılım odaklı girişimlere TÜBİTAK destekleri kapsamında Ar-Ge imkânı sunmaktadır.
- Dumlupınar Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü: Sektöre nitelikli işgücü yetiştirmekte; yerli ve milli yazılım geliştirme girişimlerine akademik destek sağlamaktadır.
- KÜMAŞ (Kütahya Manyezit İşletmeleri): Makine ve refrakter malzeme üretiminde bölge ekonomisine katkı sağlayan büyük ölçekli sanayi kuruluşu.
- KROS Otomotiv: Kütahya OSB'de faaliyet gösteren, makine ve otomotiv yan sanayii kesişim noktasında üretim yapan firma.

4.2 Kütahya Tasarım Teknokent ve Dijital Dönüşüm

Kütahya 30 Ağustos OSB bünyesinde kurulan Tasarım Teknokent, bölgedeki makine ve teknoloji odaklı girişimciliğin merkezi olmaktadır. Teknokent bünyesindeki firmalar; makine mühendisliği, yazılım, siber güvenlik ve endüstriyel otomasyon alanlarında ürün ve hizmet geliştirmektedir. Bu yapı, Kütahya'nın salt üretim merkezliğinden tasarım ve katma değer merkezliğine dönüşüm sürecinin önemli bir halkasını temsil etmektedir.

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Makine Mühendisliği mezunları, Kütahya Tasarım Teknokent'te yazılım ile mühendisliği birleştiren girişimler kurmaktadır. Bu profil, ildeki makine sektörünün yalnızca üretim değil, tasarım ve dijital hizmet katmanında da büyüme potansiyeli taşıdığını göstermektedir. Kaynak: egede yenigun.com, Eylül 2025.

4.3 Bölgesel Konumun Sağladığı Avantajlar

Avantaj	Açıklama
Merkezi Konum	İstanbul, Ankara, İzmir'e karayolu yakınlığı; lojistik avantaj
Zafer Havalimanı	OSB'ye 50 km; uçak ile hızlı lojistik imkânı
OSB Altyapısı	3 ayrı OSB; gelişmiş altyapı ve enerji bağlantıları
Teknokent	Ar-Ge destekleri ve TÜBİTAK proje teşvikleri
Üniversite İşbirliği	DPÜ Makine Mühendisliği ile sektör-akademi sinerji
Doğalgaz ve Enerji	Güvenilir ve yeterli enerji altyapısı

Kaynak: Kütahya 30 Ağustos OSB, Kütahya OSB Resmi Kaynakları

5. 2025 YILI DEĞERLENDİRMESİ VE ZORLUKLAR

5.1 Olumlu Gelişmeler

- Makine ihracatı 28,7 milyar dolara yükseldi; kg başına birim fiyat tarihî zirvesine çıktı (8,1 \$/kg).
- Makineler ve elektrikli makineler toplamında ihracat yüzde 4 artışla 43,7 milyar dolara ulaştı.
- Tekstil makineleri ihracatı ilk kez 1 milyar doların üzerine çıktı.
- Suriye pazarında yüzde 189 ihracat artışı yakalandı; Suriye hızla büyüyen bir hedef pazar olarak öne çıktı.
- Almanya'ya yapılan makine ihracatı yüzde 6,8 artarak 3,2 milyar dolara ulaştı.
- Makine sektörü giderek hizmet ihracatçısı kimliği kazanıyor; bakım, servis ve entegrasyon hizmetleri önem kazanıyor.

5.2 Karşılaşılan Zorluklar ve Riskler

- Rusya pazarındaki kısıtlamalar yaklaşık 700 milyon dolar ihracat kaybına yol açtı.
- Çin'in ithalat içindeki payının yüzde 27,8'e yükselmesi teknolojik bağımlılık riskini artırdı.
- İlk 3 çeyrekte kapasite kullanım oranları yaklaşık 10 puan geriledi.
- Küresel makine yatırımlarının ertelenmesi eğilimi dış talep üzerinde baskı oluşturdu.
- Avrupa'daki ekonomik durgunluk, Türkiye'nin başlıca ihracat pazarlarındaki talebi zayıflattı.
- İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 62,6 seviyesinde kalarak dış ticaret dengesindeki baskı sürdü.

6. STRATEJİK FIRSATLAR VE YÖNELİMLER

6.1 Savunma Sanayii ile Entegrasyon

Türkiye'nin savunma ve havacılık ihracatı 2025 yılında güçlü büyümesini sürdürmüştü; bu sektörlerin makine yan sanayiine yönelik talebi de belirgin biçimde artmıştır. Savunma sanayii tedarik zincirlerine entegrasyon; hassas talaşlı imalat, döküm, ısıl işlem ve otomasyon sistemleri gibi alanlarda faaliyet gösteren Kütahya firmaları için ciddi bir büyüme fırsatı sunmaktadır. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Aralık 2025 itibarıyla Kütahya'da da bir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin aktif olduğunu teyit etmesi, ilin bu süreçte yerini güçlendirdiğine işaret etmektedir.

6.2 Nearshoring ve Avrupa Tedarik Zinciri

Avrupa sanayii, Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında enerji ve tedarik güvenliğini önceliklendiren bir dönüşüm sürecine girmiştir. Bu süreçte Türkiye'nin coğrafi yakınlığı, AB ile Gümrük Birliği ilişkisi ve rekabetçi maliyetleri, Türk makine üreticilerini Avrupa firmaları için cazip alternatif tedarikçi konumuna taşımaktadır. Kütahya firmaları, bu fırsatı değerlendirmek için OSB altyapısı, üniversite iş birliği ve Teknokent kapasitesini bir arada kullanabilecek bir konumdadır.

6.3 Dijitalleşme ve Hizmet İhracatı

Küresel makine pazarında giderek önem kazanan bakım, servis, modernizasyon ve entegrasyon hizmetleri, Türk makine firmalarına yeni bir gelir kapısı açmaktadır. Kütahya Tasarım Teknokent'te faaliyet gösteren yazılım ve makine mühendisliği odaklı girişimler, bu hizmet ihracatı dönüşümünün yerel temsilcileri olarak öne çıkmaktadır. Endüstri 4.0 kapsamındaki dijital ikiz, yapay zekâ destekli bakım ve bulut tabanlı makine yönetimi çözümleri, Kütahya'nın rekabetçilik repertuarına eklenebilecek katma değerli alanlardır.

7. SWOT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER

- Türkiye imalat sanayinin belkemiği
- Avrupa'nın 6. büyük makine imalatçısı
- Gümrük Birliği ile AB pazarına avantajlı erişim
- Yüksek kg başına ihracat birim değeri (8,1 \$/kg)
- Kütahya'da teknik eğitim ve Teknokent altyapısı

FIRSATLAR

- Makineler+elektrikli makineler ihracatı 43,7 Mn \$ (2025)
- Savunma sanayii ile entegrasyon ve yan sanayi fırsatı
- Suriye'ye ihracatta patlama (%189 artış, 130,6 Mn \$)
- Hizmet ihracatçısı kimliğinin güçlenmesi (bakım, servis)
- Kütahya Teknokent üzerinden Ar-Ge destekleri

ZAYIF YÖNLER

- İhracat-ithalat dengesindeki yapısal açık (karşılama %62,6)
- Çin'e teknolojik bağımlılık (ithalatta %27,8 pay)
- Kapasite kullanım oranlarındaki gerileme
- Yüksek hammadde ve enerji maliyet baskısı
- Kütahya'da makine sektörü OSB yoğunlaşması görece düşük

TEHDİTLER

- Çin'in düşük maliyetli makine rekabeti
- Rusya kısıtlamalarının yarattığı 700 Mn \$'lık pazar kaybı
- Küresel makine yatırımlarının ertelenmesi eğilimi
- ABD gümrük tarifeleri ve küresel ticaret belirsizlikleri
- Avrupa inşaat ve sanayi sektörlerindeki durgunluk

8. POLİTİKA ÖNERİLERİ

8.1 Yerli Makine Üretimine Yönelik Destekler

Çin kaynaklı ithalatın yüzde 27,8'lik paya ulaşması, kritik makine alt sektörlerinde yerli üretim kapasitesinin güçlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. KUTSO, üyelerinin TÜBİTAK, KOSGEB ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın sağladığı Ar-Ge ve ürün geliştirme desteklerinden etkin biçimde yararlanması için bilgilendirme ve yönlendirme faaliyetlerini sürdürmektedir.

8.2 İhracat Pazar Çeşitlendirmesi

Rusya kısıtlamalarının 700 milyon dolarlık kayba yol açması, tek bir büyük pazara aşırı bağımlılığın yarattığı riski çarpıcı biçimde gözler önüne sermiştir. Kütahya'daki makine firmaları, Körfez ülkeleri, Afrika ve Güneydoğu Asya gibi alternatif pazarlara açılma stratejilerini KUTSO iş birliğiyle hayata geçirebilir; MAİB ve TİM bünyesindeki ortak fuar katılım programlarından daha etkin biçimde yararlanabilir.

8.3 Nitelikli İşgücü Geliştirme

Makine sektöründe dijitalleşme ve otomasyon süreçleri, mühendislik, yazılım ve proses bilgisi gibi ileri yetkinliklere olan ihtiyacı hızla artırmaktadır. Dumlupınar Üniversitesi ile ortaklaşa yürütülecek mesleki eğitim programları ve sektör-üniversite işbirliği projeleri, Kütahya'nın nitelikli işgücü arzını güçlendirecek; firmaların rekabetçiliğini artıracaktır.

9. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2025 yılı Türkiye makine sektörü için karma bir tablo sergilemiştir. Miktar bazında ılımlı büyüme ve belirli pazar kayıpları yaşanırken, kilogram başına birim fiyatın tarihi zirveye ulaşması ve tekstil makineleri ihracatının ilk kez 1 milyar doları geçmesi sektörün olgunlaşma ve katma değerlenme sürecinin somut kanıtlarıdır. Türkiye'nin Avrupa sanayisinin nearshoring merkezi olarak konumlanması ise orta vadeli büyüme için güçlü bir yapısal zemin oluşturmaktadır.

Kütahya, makine sektöründe büyük sanayi merkezlerinin gölgesinde kalsa da Tasarım Teknokent, Dumlupınar Üniversitesi ve gelişmekte olan OSB ekosistemi üzerinden nitelikli, katma değerli bir sanayi merkezi olma potansiyelini geliştirmektedir. KUTSO olarak üyelerimizin ihracat kapasitesini artırmak, Ar-Ge ve inovasyon desteklerine erişimde rehberlik etmek ve bölgesel sanayi dönüşümünü hızlandırmak temel önceliklerimiz arasında yer almaya devam edecektir.

Bu rapor; Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği (MAİB), Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM), T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kolay İhracat Platformu (T.C. Ticaret Bakanlığı) ve Kütahya 30 Ağustos OSB resmi kaynakları esas alınarak Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından hazırlanmıştır.